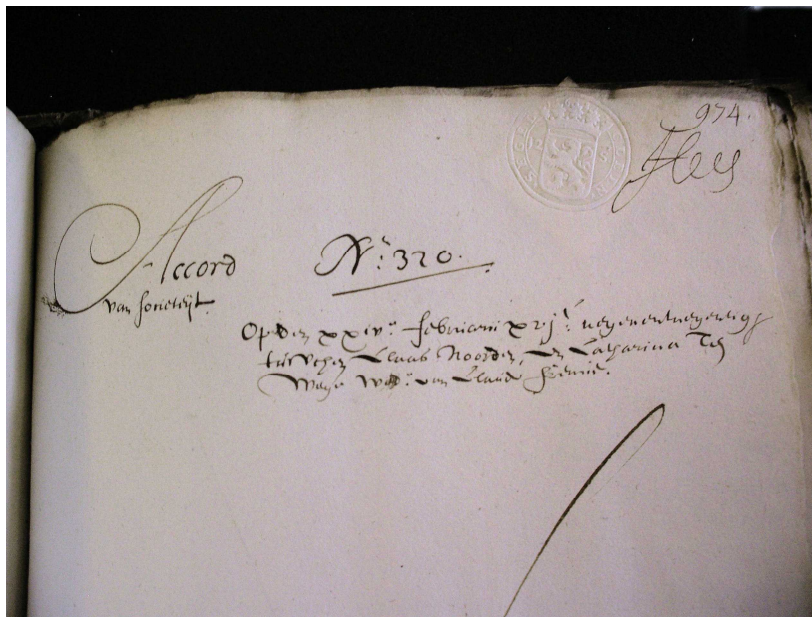

Overeenkomst tussen Claes Noorden en Catarina ten Wegen,
weduwe Claude Frémy
over de voortzetting van de klok- en geschutgieterij voor zes jaar
in gaande 1 mei 1699¹

Transcriptie door dr. Laura J. Meilink-Hoedemaker

[974 omslag]

Nr. 320

Op den 24 februari 1699

tusschen Claas² Noorden en Catharina ten Wege, weduwe van Claude Fremie

Accord van societeijt

[975]

Voorwaarden en conditien, tusschen Claus Noorden klok en geschut gieter ten eenre; ende Catharina ten Wege, weduwe van Claude Fremy in sijn leven klok en geschutgieter, ten andere sijde beraamt, ingevolge van dewelke tusschen hen zal zijn societeyt, ofte maatschap van klok en geschut gieten. Waartoe bij hen van de Ed. heer Thresorier Ordinaris deeser stad op 29 januari 1699 is gehuurt, de woninge ende geschutgieterye, staande ende gelegen op de Baangraft bij de Saagh-molens poort voor den tijd van ses jaren, ingaande primo Maii 1699 en expirerende Ultimo April XVII vijf.

---

¹ GA Amsterdam 5075 NA 3964, nr 320, f 974 Notaris Nicolaas Brouwer. Microfilm 4074.

² Claas of Claes? In de tekst staat Claas, Claus en Claes, hij ondertekent met Claes. Ik houd de laatste schrijfwijze aan.

Vooreerst, dat societeyt off maatschap van klok en geschut gieten zal zijn, tusschen Claes Noorden en Catharina ten Wege, weduwe van Claude Fremy, den tijd van ses achtereen volgende jaren ingaande met Primo Maii 1699. En zulx en dan voor deselve tijd, als sy Compagnons van de stad, de woninge en geschutgieterije op de Braangraft gehuurt hebben.

2.

Dat het klok en geschutgieten van deese Compagnie gedaan zal worden in de voorsz gieterije van de stad gehuurt.

3.

Dat Claes Noorden zal zijn de meester van het klok en geschut gieten; dat hij vervolgens geen giet knecht zal aan nemen en affdanken, ook dat bij hem alleen zal zijn de gantsche directie, en 't bestier van 't klok ende geschut gieten, zulx dat hij alles alleen zal doen wat het werk van een meester klok en geschutgieter is:

En dat op alle klokken, die bij de compagnons zullen gemaakt worden de namen van Claas Noorden en Weduwe Claudi Fremi zal worden geset.

4.

Dat een specificatie off inventaris zal werden gemaakt van alle de instrumenten en gereetschappen, concernerende de klok en geschutgieterije, mitsgaders van de staaf werken, soo mede van de manuscripten, patronen, afftekeningen van klokken ofte canon off diergelijke, nagelaten door de voornoemde Claude Fremi.

En dat een dubbeld van tselve zal worden geschreven, om de een door de Weduwe Fremy en 't ander bij Claas Noorden an sich genomen en behouden te werden voor ijeders memorie.

5.

Dat alle die gespecificeerde instrumenten en gereedschappen, mitsgaders staafwerken en wat dies meer bevonden zal werden, door de voornoemde Claes Noorden, en 't werkvolk ten dienst van de Compagnie zal werden gebruykt, voer als off de voornoemde Claas Noorden deselve mede eijgendommelijk toe behoorde. Zulx hij voor het gebruyk van dien niets zal toegeven.

6.

Bij afslijtingh van eenigh instrument off gereetschap zal nieuw off ander in plaats gemaakt [pag. 976]

off gekogt werden: gelijk ook andere instrumenten off gereetschappen, die tot het een off ander werk nodigh en vereyscht zullen werden, de voornoemde Claes Noorden zal aanmaken, off kopen voor reeckening van de Compagnie, en zulx tot wederzyds kosten halff ende halff.

7.

Soo zal ook tot all wat nodigh is gekogt te moeten werden om eenigh werk off werken te maken off te gieten, 't zij materialen, gelijk mede hout, turff, ende anders bij elk van de Compagnons daartoe de geregte helfte moeten werden gecontribueert, en betaalt. En bij aldien tot voortsettinge van de saken deesen Compagnie nodigh was, seekere inlegh, off fons van penningen te hebben, om prompt en paraat te zijn, zal elk evenveel penningen daartoe gehouden zijn in de gemeene cassa te fourneren.

8.

De gemeene cassa zal zijn en gehouden werden onder en bij Claas Noorden.

9.

Claes Noorden zal alle ses maanden bewijs, reeckening en reliquia van de saken van dese compagnie doen aen de voornoemde Catharina ten Wege, offte aan yemand die deselve Catharina ten Wege, daartoe zal gelieven te stellen.

10.

Alle winsten die gedaan, en alle Lasten die vallen zullen, zullen geprofiteert en gedragen werden halff ende halff zulx schoon Claas Noorden meester zal zijn, en de cassa zal houden, hij echter niet meer zal profiteren als de voornoemde Catharina ten Wege.

Ende zulx ook voor sijn dienst en moeijte geen particulier loon genieten.

11.

Ook zal Catharina ten Wege, die drie soonen heeft dezelve, off eenige van dien vrijhyd hebben, om die door den voornoemde Claas Noorden te doen onderwijzen in de konst van het klok en geschut gieten. Gelijk Claas Noorden aanneemt de voornoemde drie soons, off die van hen, tot de konst lust mochten hebben, en daartoe bequaam waren, dezelve konst van het klok en geschut gieten te leeren.

En die daarinne sodanigh te onderwijzen en op te trekken als off het sijn eijgen kinderen waren, en doen als een trouw meester aan leerlingen, en konstlievende personen schuldigh is.

Des sullen secelve kinderen hem ook moeten in alles gehoorsamen en wel comportereren als goede leerlingen betaamt, sonder dat hij Claas Noorden in cas van ongehoorsaamheyd en qualijk comportereren in het onderwijzen van die kinderen gehouden zal zijn.

12.

Alsoo Claas Noorden een dochter heeft, en deselve mocht komen te trouwen aan een man die lust hadde om de Compagnie als knecht te dienen, dat hij die daar voren zal mogen aannemen, en dat die nevens sijn dochter en verder familie zal vermogen bij Claas Noorden intewonen, 't sijn hij de Compagnie dient off niet.

Des dat ook in cas de weduwe van Claude Fremi haar ten anderen houwelijck mochte begeven, deselve weduwe met haar man en kinderen zal mogen blijven wonen.

13.

Opdat Claas Noorden in geen werken zal mogen werden verhindert: Soo zal hij gelijke sleutels van de instrumentkamers en kasten hebben, als de weduwe van Claude Fremi, zulx niet voor hem bedekt en gesloten zal zijn. Dit belooft Claas Noorden met ware woorden in plaatse van eede; niemand 't zij vriend offte vremd bujten de kinderen van de weduwe Fremi, in de konst van het klok gieten te zullen onderwijzen, ook vyend [?],

[nw pag]

instrumenten, patroonen, afftekeningen van klokken, off canon, manuscripten, off diergelijke saken bij wijlen Claude Fremi nagelaten, selfs off door andre te veranderen, na te maken, copieren, aen andere bujten de voorsz kinderen bekent te maken of in handen te geven, directelijk off indirectelijk. Soo mede na verloop van de voorsz ses jaren welke dese Compagnie sal duuren, met niemand anders buyten de Weduwe Fremi off hare kinderen, eenige Compagnie van klok off Canon gieten aan te gaan. Edogh na verloop van de voorsz ses jaren, zal Claas Noorden wel vermogen het klok en canon gieten alleen en voor sijn selfs te doen, indien men niet te samen goet vind de voorsz Compagnie verder te prolongeren.

14.

Schoon de staafwerken de weduwe Fremi toebehoren, soo zal echter Claas Noorden, na sijn keur en welgevallen twee Staaffwerken vermogen na en afftegieten, ende zulx tot gemeene costen; zullende daarvan behouden werden bij de weduwe sodanigh een van deselve twee staaff werken als de weduwe zal gelieven te kiezen. Ende het andere bij Claas Noorden behouden werden.

15.

Elk van de compagnons zal met desselfs familie woninge en huysvestingh hebben in 't voors gehuurde postende [?], op die plaatsen en die vertrekken, als elk besproken en voor deszelfs familie bedongen heeft, om daarvan hun woninge in gebruyk te hebben gedurende de voorsz ses jaren der Compagnie, te weten de weduwe Claude Fremi de camers boven de kelder, de kamers daar het kacheltje staat, de grote zaal daarvoor aan ende de achterkeuken met het gebruyk van de pomp. Ende Claas Noorden de kamer aan de rechterhand, de binnenkoken, het washuijs, benefens al het gene dat boven deselve twee vertrekken is. Ende

[nw pag]

zal ten gebruijck van de contragenten en die van hunne familie gemeen zijn het voorhuys, de thuyne, het thuynhuysje, [de] plaats, de kleersolder, loots, de regen-waters back, kelder en 't gene hier voor aander yder van beyde in 't particulier toegevoeght is.

16.

Welverstaende nochtans soo binnen de voorsz ses jaren de weduwe Fremi quame te overlijden, nalatende kinderen, dat deselve kinderen, daar zullen vermogen te blijven wonen, in die plaats en vertrekken die de weduwe Fremi voor haar woning zal hebben gebruykt. Mits dat de voogden over de kinderen om opsigt over de kinderen te hebben deselve kinderen toevoegen sodanige persoon off personen als Claas Noorden zal behagelijk zijn.

17.

Ook zal geen van de compagnons buyten desselfs familie eenigh persoon off personen bij sich latten in wonen dan met beijder voorgaande bewillingh en consent; sonder dat nochtans sich door eenige veranderinge werd gemaakt omtrent den inhoud van het vorenstaende twaalfde artikel.

18.

Bij het scheid van de compagnie, zal de weduwe off bij haar affsterven, haar kinderen, alle de instrumenten en gereetschappen, midsgaders staaf werken, soo dan bevonden zullen werden van haar aan gebracht te zijn noch in wesen door deselve weduwe off haar kinderen off wie derselver voogden in haar naam na haar genomen werden als haar eijgen en particulier goet, en voor dat niet in wesen is, off afgsleten, zal niets gepretendeert mogen worden.

19.

Bij de instrumenten en gereetschappen die bevonden zullen worden, staande de compagnie aangemaakt off aangekocht te zijn, zullen halff en halff werden gedeelt, gelijk ook de materialen midsgaders turff en hout, en wat dies meer gemeen zal zijn.

Alle welke voorwaarden en conditien, de partijen contrahenten, beloofden elk in de sijne natekomen en te voldoen sonder eenige contraventie, onder verband als na reghte. Te goeder trouw. Aldus geaccordeert en geslooten in Amsterdam. Op den XXIV februarij XVI negenentnegentigh, ten overstaan van de ondergeschreven Notaris en getuijgen. En hebben dies Toirconde de voornoemde paryen contrahenten dese ondertekent

Claes Noorden

Dit † teken gestelt door Catharina ten Wege³

Als getuygen Abrahams van Lanckom 1699 [en] A de Roos

N. Brouwer Notaris Publicus Ao 1699

2 mi⁴

nk

[

Het materiaal is verwerkt in een lezing voor de World Carillon Federation, Michigan USA 2011 en geaccepteerd voor het Congresboek. Een Nederlandse versie van de lezing is gepubliceerd in het tijdschrift Klok en Klepel, december 2011.

Uitgebreide documentatie op www.laurameilink.nl/steden/Amsterdam en dan diverse items.

³ Catarina zette geen handtekening, maar een kruisje. Deze zakenvrouw was dus analfabeet!

⁴ Die tekens begrijp ik niet. Misschien 2 minuten (afschriften) gemaakt?